

SUSPENSO

“... wanta, sigui lesa, no spanta!”

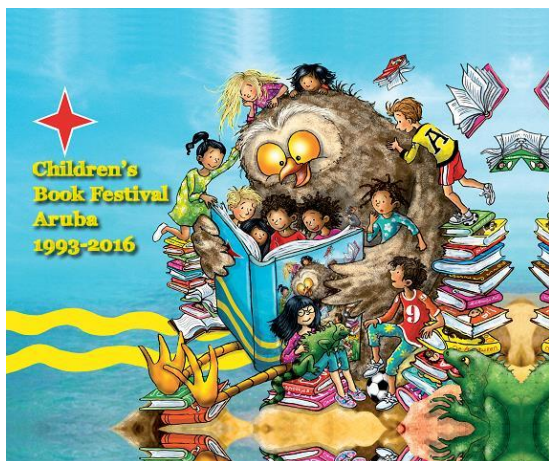

GRIEZELEN

Gruwelijk eng!

Festival di Buki pa Mucha 2017 tin e tema **Suspensio**.
E lema ta “... wanta, sigui lesa, no spanta!”

Tur hende a yega di sinti miedo pa algo. Tin hende cu no por wak un pelicula di horror, nan ta spanta lihe. Cada sombra straño of porta cu ta bati no ta laga nan drumi anochi. Tambe tin hende cu no ta worry cu e fantasia ey, pero nan por tin un fobia, manera miedo di haltura. Otro hende ta haya ril ora di wak cacalaca. Tin hopi cos cu por duna bo miedo. Di kico abo ta spanta mas hopi?

E aña aki Biblioteca Nacional Aruba ta celebra e di cinco lustro, **25 aña** di Festival di Buki pa Mucha na Aruba! Pa e evento memorabel aki a traha un compilacion cu tur e autornan cu a participa, e tema- y canticanan di e festivalnan di tur añanan anterior.

In Nederland vindt de 63ste editie van de Kinderboekenweek plaats van 4 t/m 15 oktober 2017. Het thema van de Kinderboekenweek van 2017 is **griezelen**, met als motto **Gruwelijk eng!**

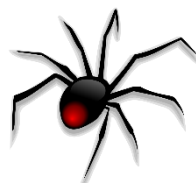

Pasobra e tema di e Festival di Buki pa Mucha ta suspensio y ta celebra esaki na cuminsamento di november, net despues di Haloween, ta facil pa cay den trampa pa e tema parce esun di Haloween. Sinembargo e tema ta encera hopi mas, manera por wak den e lespakket aki, por trata hopi diferente aspecto di suspensio!

INHOUD

PAGINA

Het kinderboekenweekgeschenk	4
Het kinderboekenweeklied	6
Van de site van:	
☼ Juf Anke	7
☼ De kinderboekenjuf	14
☼ Juf Milou & Juf Shanna	19
☼ Kunstgebouw & Leesplan	20
☼ Rian Visser	21
Pinterest en zo	22
Kleurplaten	29
Meer lesideeën:	
☼ Griezeverhalen	31
☼ Griezelwoordzoeker	36
☼ Creepy Science Class	38
Background information:	
☼ Fobieën	40
☼ Vechten, vluchten of bevriezen	43
☼ Zo overwin jij je angsten	46

Het kinderboekenweekgeschenk

‘Kinderboeken met griezels en engersds staan centraal in de Kinderboekenweek 2017. Dat belooft een loeispannende week te worden. Je bent nooit te oud om te griezelen. Maar de grens tussen wat lekker griezelig is en wanneer het echt (te) eng wordt – de grens tussen fictie en werkelijkheid – ligt voor ieder anders. Monsters, spoken, nachtmerries, zombies, schaduwen, angsten, heksen, achtervolgers: er is een moment dat ze onder je huid of onder je bed kruipen. Door over ze te lezen kun je ze bedwingen, want het ‘kwaad’ wordt meestal wel overwonnen.’ (CPNB)

ARUBA

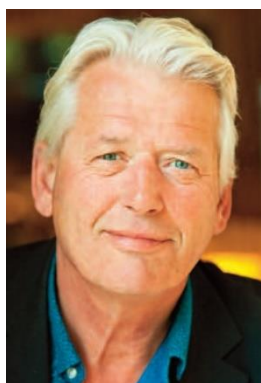
E buki mas exitante di mundo is in zowel Papiamentu als in het Nederlands geschreven. In het Nederlands is de titel **Het spannendste boek van de wereld**. Evelyn Ruiz-Croes heeft het boek naar het Papiamentu vertaald.

Het boek gaat over de schrijver S.F. Mars. Hij bezoekt een klas op Aruba waar hij Tica en Giancarlo, de hoofdrolspelers voor zijn nieuwste boek ontdekt. Beide kinderen zijn Indiaanse afkomst, de ene een Arowak Van Aruba en de andere een Inca uit Peru.

Op het zelfde moment dat S.F. Mars zijn verhaal schrijft, beleven de kinderen allerlei spannende avonturen. Ze zitten gevangen in zijn verhaal. Hoe zal dit aflopen?

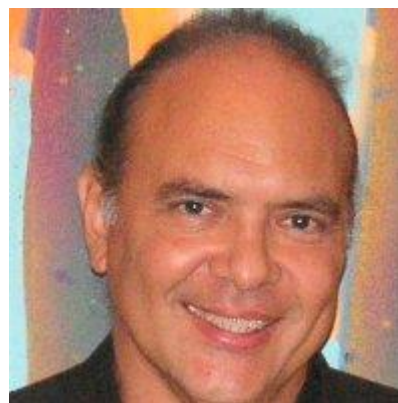

Het kinderboekenweekgeschenk is ditmaal door de heren Kuyper en Kuiperi gecreëerd.

Sjoerd Kuyper, een Nederlandse auteur, heeft meerdere prijzen gewonnen met zijn kinderboeken en is sinds 1996 regelmatig op Aruba te vinden.

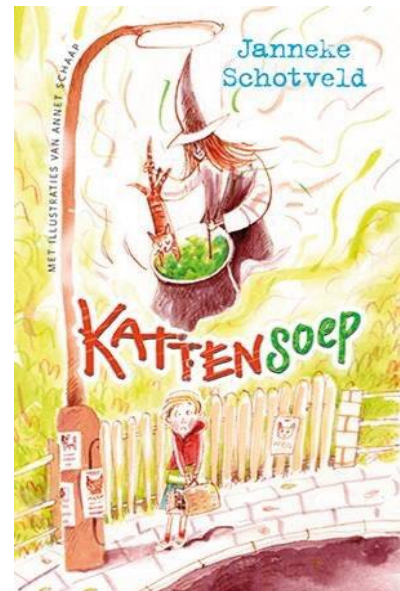
De illustraties zijn van de alom bekende Arubaanse kunstenaar Stan Kuiperi.

NEDERLAND

Het Kinderboekenweekgeschenk heet **Kattensoep**.

In het boek onderzoeken Boeli en zijn vriendin Lucy een hoog aantal kattenvermissingen. Zou het ze lukken het mysterie van de verdwijnende katten te ontrafelen? Heeft de buurtheeks hier iets mee te maken? Het klinkt eng, maar Janneke kennende, is vast ook erg grappig!

Het boek is geschreven door Janneke Schotveld, auteur van de populaire kinderboekenreeks *Superjuffie*.

Janneke Schotveld werkte 12 jaar in het speciaal onderwijs en las iedere dag voor. Gelukkig ziet ze nog veel kinderen tijdens schoolbezoeken, want ze mist het hebben van een eigen klas wel.

Annet Schaap is verantwoordelijk voor de illustraties in het boek. Zij wilde altijd al tekenaar worden, of schrijver, of ontdekkingsreizigerster.

Sinds 1991 illustreerde ze bijna 200 kinderboeken en is het meest bekend door haar tekeningen bij de succesvolle Hoe Overleef Ik-serie van Francine Oomen.

Maar ze illustreerde ook veel boeken van andere geliefde schrijvers, zoals Janneke Schotveld, Manon Sikkels, Jacques Vriens, Annie M.G. Schmidt en Astrid Lindgren.

Het kinderboekenweeklied

<https://kvk.bnnvara.nl/video/gruwelijk-eng>

Het liedje 'Gruwelijk eng' is te zien op deze site, het is geschreven door Tjeerd Oosterhuis en Jozua Douglas en zoals gewoonlijk gezongen door Kinderen voor Kinderen.

Hieronder een gedeelte van de songtekst om een indruk te krijgen van het Kinderboekenweeklied 'Gruwelijk eng'. De volledige tekst is te vinden in de auteursmap of op bovenstaande site (klik op LEES MEER, onder aan de video).

Gruwelijk eng

Oohooohooohoo

refrein 1

Dit is gruwelijk eng, eng
Maar ik ben niet bang bang
Dit is gruwelijk eng, eng
Maar ik ben niet bang bang

couplet 1

Ik lees een eng verhaal
Maar ik heb zenuwen van staal
Ik ben niet bang
Nee, ik ben niet bang

Monsters zijn geweldig
En griezelen is vet
Want ik lig veilig
'k Lig hier veilig in mijn bed

voor-refrein

Hoe meer ik lees, lees, lees, lees
Hoe meer ik weet, weet, weet, weet
Hoe sneller ik mijn angsten vergeet

refrein 2

Dit is gruwelijk eng, eng
Maar ik ben niet bang, bang
Niet voor zwarte katten
Niet voor trollen, draken, ratten

Van de site van JUF ANKE

Onderstaande ideeën komen weer van <http://www.jufanke.nl/kinderboekenweek.html> en zijn voornamelijk voor het kleuter onderwijs. Met wat creativiteit kunnen deze ideeën aangepast worden voor het basisonderwijs.

Ideeën voor de opening

Griezelen

Alle leerkrachten komen verkleed als griezelig figuur naar school. De griezels lopen op het schoolplein wanneer de kinderen 's morgens op school komen, of lopen door de gangen wanneer de kinderen naar binnen gaan.

Verzamel de kinderen op een centrale plek en open de Kinderboekenweek of laat iemand alle groepen langs gaan om de Kinderboekenweek te openen. Vraag de kinderen welke griezels zij gezien hebben.

Elke groep krijgt een boek over griezelen. Dit boek kan tijdens de Kinderboekenweek (voor)gelezen worden.

Vliegensvlug

Enkele leerkrachten zijn verkleed als heks en houden een vliegwedstrijd op de speelplaats. Op bezemstelen 'vliegen' zij zo snel mogelijk. Natuurlijk moedigen de kinderen hen aan.

Een griezel in de klas

Vraag een stagiaire of een leerkracht die geen klas heeft zich als griezel te verkleeden. De griezel gaat in alle klassen op bezoek. Hij neemt voor elke groep een griezelig boek mee en leest hier een stukje uit voor.

Samen griezelen

Vraag de kinderen zich als griezel te verkleeden op de dag van de opening en dans het lied van Kinderen voor Kinderen samen. Je vindt het lied onder het tabblad 'liedjes en versjes' (zie boven aan de website).

Door de griezelige gang

Kleed een gedeelte (de entree) van de school griezelig aan. Zet tafels neer waar de kinderen onderdoor moeten kruipen en bedek deze met zwart zeil, hang nepspinnen op, verstopt kunststof vleermuizen en skeletten, zorg voor spannende muziek enzovoorts. De kinderen betreden de school via de griezelige gang. Wie durft?

Toneelstuk

Neem een (prenten)boek dat centraal staat tijdens de Kinderboekenweek en speel het verhaal uit dit boek voor de kinderen na tijdens de opening.

Ideeën voor de sluiting

Sluit de Kinderboekenweek 2017 af met een gezellig heksen- of griezelfeest.

Heksenfeest

Het is open dag op de Heksenschool. Er zijn verschillende heksen spellen, een spannende speurtocht, er wordt getoverd, op bezemstelen gevlogen, er worden drankjes gedronken en er wordt heksensoep gemaakt.

Griezelfeest

Krakende deuren en zwevende spoken door de gang. Er is een griezelfeestje op school, griezel mee met spelletjes en activiteiten van een circuit die de kinderen in de klas en op het schoolplein kunnen spelen. Ben jij niet bang?

Buiten:

- ☛ een race met een oogbal (pingpongbal) op een lepel, die in de heksensoep moeten
- ☛ vliegen op een heksenbezem en pittenzakken gooien in een emmer
- ☛ een 'spinnenweb' waar de kinderen doorheen moeten
www.pinterest.com/kommee/

In de klassen, die er vreselijk griezelig uitzien:

- ☛ schmincken (er staan genoeg voorbeelden op pinterest)
- ☛ knutsel maken (zie voorbeelden verderop in dit lespakket)
- ☛ heksendrank maken met verschillende kleuren limonade of frisdrank
- ☛ de kinderen versieren gekochte of zelfgemaakte (t liefst gedoneerd) koekjes of cupcakes met 'frosting' en daarop wormen of andere griezelige dingen
- ☛ presentatie van de door de kinderen gemaakte griezelprojecten
- ☛ verkleed iemand, een kind of leerkracht, die een (eigen) spookverhaal voorleest
- ☛ verkleed iemand met een glazen bol die je toekomst voorspeld

Voor meer ideeën:

<https://www.leukvoorkids.nl/heksenfeestje-ideetjes/>

<http://www.kinderknalfeest.nl/thema/heksen/>

<http://www.spelletjes-voor-kinderen.nl/d/Griezelfeest.pdf>

TAALACTIVITEITEN

Monsters met een 'm' - letterkennis

Teken een monster voor elk kind op een vel papier of print monsters van internet (zie de kleurplaten verderop in dit lespakket). Bied de letter 'm' aan. Geef elk kind een monster en laat ze een naam voor hun monster bedenken. De naam moet met de m-klank beginnen. Schrijf de namen op de monsters en laat de kinderen de letter 'm' onderstrepen.

Noem vervolgens namen die wel of niet met de m-klank beginnen. Als de naam met de m-klank begint laten de kinderen hun monster een 'move' maken. Als de naam niet met de m-klank begint, blijven de monsters stil zitten.

Bezemstelenrace - woorden in een zin tellen

Zorg voor twee heksen op een bezemsteel zoals kunststof heksen of een afbeelding van internet. Verdeel een reep papier in vakken. Leg de heksen voor de reep, de ene heks links van de reep en de andere rechts. Wijs één heks aan en noem een zin. De kinderen tellen de woorden in de zin. Laat de heks evenveel vakken als het aantal woorden in de zin vooruit vliegen. Wijs nu op de tweede heks en noem een zin. De kinderen tellen de woorden en de heks vliegt. Welke zin was het langst? En welke het kortst?

Deze activiteit kan ook met woorden gedaan worden. De kinderen tellen de klankgroepen. Welk woord is kort en welk woord is lang?

Suggesties voor zinnen:

Mi ta bula.
Mi ta bula mas halto.
Mi ta bula riba un basora.
Mi ta masha lihe.
Cuidou, mi ta biniendo!
Mi ta gana.
Mi basora ta lihe.
Mi ta mas lihe cu tur otro bruha.

Toverdrankjes brouwen - kritisch luisteren, auditief geheugen

Vertel dat Hettie de heks vandaag een nieuw toverdrankje uit gaat proberen. Zet een ketel in de kring en noem op wat er in het toverdrankje gaat. Begin met twee ingrediënten. Vraag de kinderen goed te luisteren en laat ze deze ingrediënten herhalen. Maak bijvoorbeeld potjes of zakjes met de namen erop: bringamosa, cuero di dori, pia di haraña, rabo di djaca, cabey di pushi preto, wowo di pisca, etc.

Noem twee nieuwe ingrediënten. Breid dit uit naar drie en meer ingrediënten. Hoeveel ingrediënten kunnen de kinderen in de juiste volgorde onthouden?

In de ketel - auditieve synthese

Zet een ketel in de kring. Hettie de heks maakt het avondeten klaar. Vertel in losse klanken wat er in haar ketel gaat, bijvoorbeeld een s-p-i-n, s-oe-p of b-o-t. De kinderen synthetiseren de klanken en vertellen wat Hettie klaarmaakt.

Het spook dat wegdook - rijmen

Teken een spook op een stevig wit vel papier en knip deze uit. Noem een woord waar de kinderen op gaan rijmen. Geef het spook de kring rond. Het kind dat het spook heeft, noemt een rijmwoord. Ga door tot de kinderen geen woorden meer weten.

Noem dan het volgende woord. Het spook zweeft verder door de kring.

Suggesties voor woorden om op te rijmen:

sopi (copi, bloki, dopi)
spirito (bibito, chikito)
bruha (muha)
basora (lora, bora, yora)
djaca (cacalaca, saca, baca)
pampuna (luna, cuna, duna)
haraña (baña, paña, dañā)
pushi (sushi, dushi, bushi, mushi)
preto (secreto, keto, obheto)
shoco (loco, coco)

Voor een hogere klas kunnen woorden in een andere taal worden gebruikt om op te rijmen.

Liedjes en versjes

Onder het tabblad 'liedjes en versjes' (zie boven aan de website) staan verschillende liedjes en versjes. Er zijn er 2 waarbij een video te zien is.

Het verloren spook - luisteren

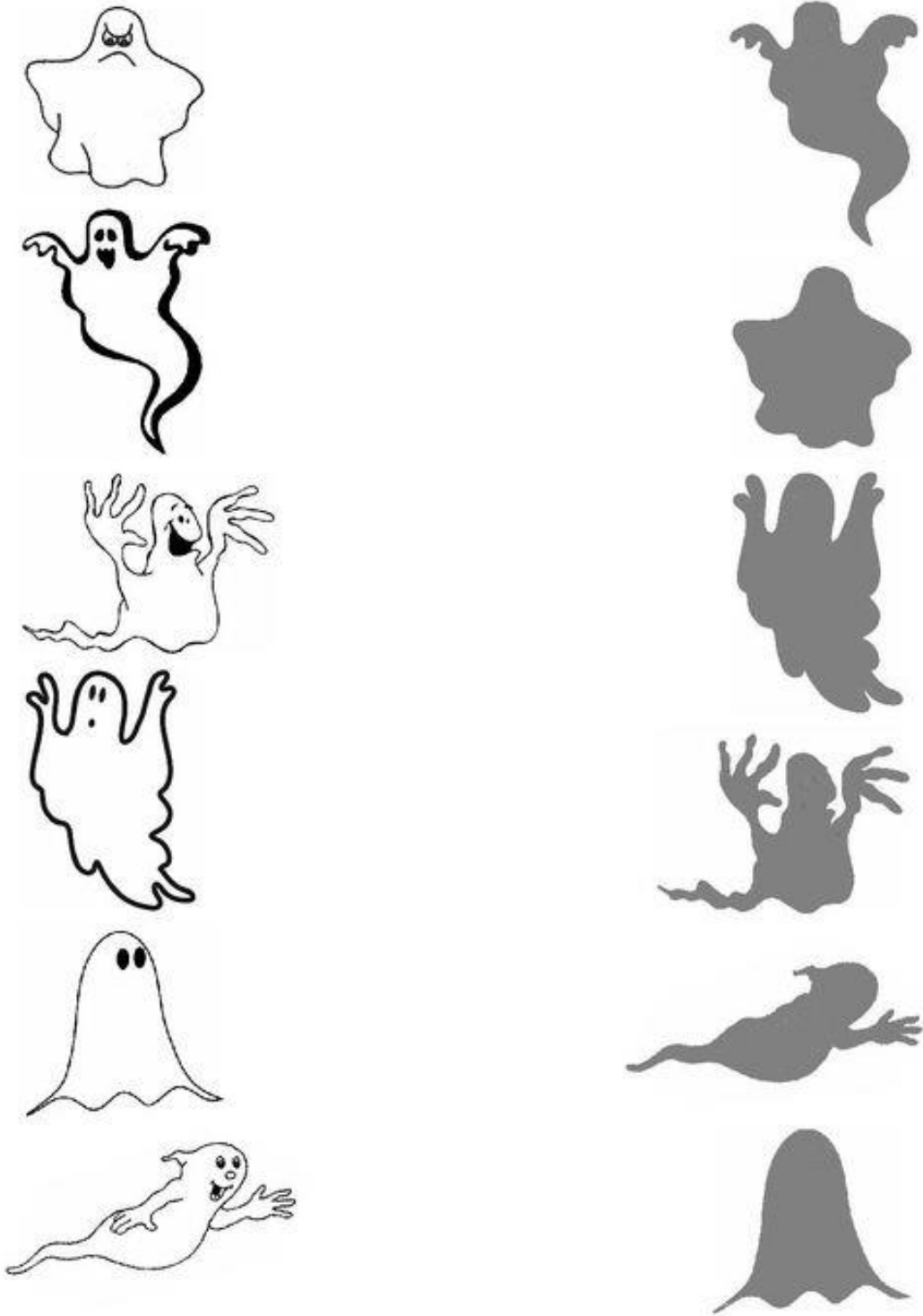
Paniek! Er is een spook vermist! Vraag de kinderen de ogen te sluiten. Tik één kind aan dat de ogen opent. Hij is het spook en verstopt zich in het lokaal. Hier roept hij heel zacht 'Boeh'. De groep opent de ogen. Waar komt het geluid vandaan?

Eén van de kinderen mag in een richting wijzen en hier gaan kijken. Zit het spook hier? Als het spook er niet zit, mag een ander kind een richting aanwijzen en gaan kijken.

Mijn spook - beginklank herkennen en letterkennis

Teken een spook voor elk kind. De kinderen bedenken een naam voor hun spook die met zelfde klank begint als hun eigen naam. Schrijf de namen op de spoken. Noem een naam van een spook. Met welke klank begint deze naam? Van welk kind kan dit spook zijn?

Schaduw van de spoken

REKENACTIVITEITEN

Spinnenweb - seriëren van lang naar kort

Zorg voor enkele kunststof spinnen en draden van verschillende lengte. Vertel dat de spinnen bezig zijn met het weven van een web. Welke spin heeft de langste draad geweven? Leg de draden elk achter een spin en laat de kinderen de draden met elkaar vergelijken. Welke is het langst? Welke het kortst? Laat ze een rij maken van kort naar lang.

Verdeel de klas in groepjes en geef elk groepje een draad. Laat ze in het lokaal naar iets op zoek gaan dat even lang is als de draad. Varieer door ze iets te laten zoeken wat korter is of langer is dan de draad. De kinderen nemen dit mee naar de kring.

Pompoenen - seriëren van groot naar klein

Teken pompoenen op oranje papier. Zorg ervoor dat ze verschillen in grootte. Leg de pompoenen in de kring. Vraag de kinderen wat ze opvalt. Vertel dat Hettie de heks een feestje geeft. Ze gaan griezelige spelletjes spelen. Eén van de spelletjes is pompoen sjouwen. Hettie wil de pompoenen hiervoor op een rij van klein naar groot leggen. Laat de kinderen helpen.

Als de pompoenen op een rij liggen, vraag je de kinderen de ogen te sluiten. Pak een pompoen weg en sluit de rij. De kinderen openen de ogen. Laat de pompoen zien die je weggepakt hebt. Waar hoort deze in de rij? Laat de kinderen eerst een schatting maken en later kijken door middel van meten en vergelijken.

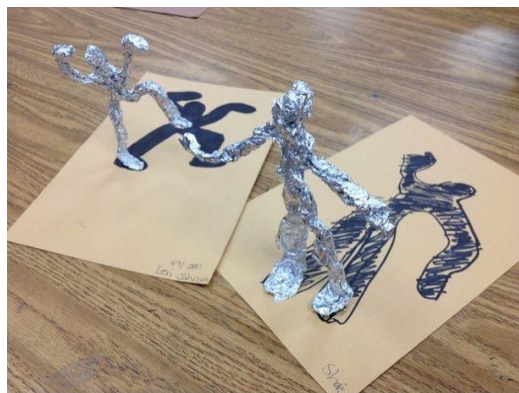
Een griezel! - schaduwen

Lees het boek Het zwarte konijn voor. In dit prentenboek wordt Konijn achtervolgd door een ander konijn. Dit blijkt zijn eigen schaduw te zijn. * Heb je dit boek niet, probeer een ander boek met hetzelfde thema of schrijf zelf een kort verhaaltje.

Ga met de kinderen naar buiten, laat ze hun eigen schaduw bekijken.

Geef vervolgens deze opdrachten:

- zwaai naar je schaduw
- laat je schaduw springen
- probeer op je schaduw te stappen
- ren weg voor je schaduw

- verdeel de kinderen in tweetallen en laat ze elkaars schaduw omtrekken
- laat ze poppetje van aluminium folie maken en schijn er met een (zak)lamp op, laat ze de schaduw omtrekken (zie foto)

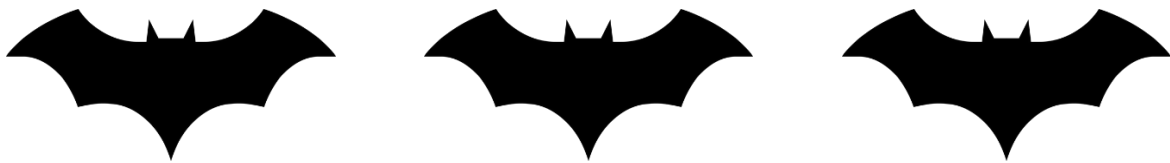
Een spookkasteel - ruimtelijk inzicht

Bouw met grote blokken een spookkasteel in de kring. Bekijk het kasteel van alle kanten. Ziet het er voor alle kinderen hetzelfde uit? Teken een plattegrond van het kasteel en laat de kinderen zien hoe je dit doet. Laat ze helpen. Verstop een spookje in het kasteel en geef op de plattegrond aan waar het spook is. Kunnen de kinderen het spook vinden door naar de plattegrond te kijken?

Variatie: maak bouwtekeningen van kastelen en laat de kinderen deze in de kring bouwen.

Vleermuizen vangen - tellen

Zorg voor een flink aantal vleermuizen (afbeeldingen). Leg ze kris kras door elkaar in de kring. Vraag de kinderen hoeveel vleermuizen er zijn. De kinderen tellen de vleermuizen. Laat ze vervolgens groepjes van een bepaald aantal vleermuizen maken, bijvoorbeeld 'vang drie vleermuizen'. De kinderen kunnen de vleermuizen eventueel met een schepnet vangen door het net over drie vleermuizen te leggen.

Haal de vleermuizen weg. Vraag de kinderen de ogen te sluiten. Tik kinderen aan die de ogen openen en vleermuizen zijn. Zij gaan in de kring staan. Als de andere kinderen de ogen openen fladderen de vleermuizen door elkaar in de kring rond. De kinderen proberen de vleermuizen te tellen. Laat enkele kinderen antwoorden en vraag de vleermuizen dan stil te gaan staan. Tel de vleermuizen nu rustig. Hoeveel zijn het er? Wie had het juiste aantal vleermuizen geteld?

Pompoenen puzzelen - inzicht

Teken een grote pompoen op een cartolina en knip deze in stukken. Laat de kinderen de pompoen in elkaar puzzelen. Breid de activiteit uit door meerdere pompoenen op verschillende manieren (met rechte lijnen, met bochtige lijnen en zigzaglijnen) in stukken te knippen. Leg alle stukken door elkaar in de kring en laat de kinderen puzzelen.

<http://www.makingmontessoriours.com/2011/10/pumpkin>

Van de site van de KINDERBOEKENJUF

<http://www.kinderboekenjuf.nl/kinderboekenweek/kinderboekenweek2017-griezelen/>

Iedereen is wel eens ergens bang voor (geweest). De één griezelt al bij een klein spinnetje, de ander griezelt pas na het kijken van een enge film. Sommigen worden niet bang van al die fantasie, maar die hebben dan bijvoorbeeld last van hoogtevrees. Er is dus van alles waar je van kunt griezelen.

Zelf ben ik echt een watje. Sinds ik volwassen ben, kijk ik geen enge films meer (anders slaap ik weer met het licht aan). Een enge wind, de deur die klappert, een rare schaduw of mijn vriend die om het hoekje springt... ik schrik heel makkelijk! Waar griezel jij het meeste van?

Mini leeslessen bij verschillende boeken

Bij verschillende boeken heb ik ideeën voor mini leeslessen geschreven. Welke boeken aansluiten bij de Kinderboekenweek 2017 kun je hieronder zien. Benieuwd naar de mini leeslessen?

Ga naar de website en klik dan op de link om meer over het boek te lezen.

- Dolfje Weerwolfje
- Stranders
- ***De Gruffalo***
- Bieb Bende 5 – De schatbewaarders
- Serafina en de zwarte mantel
- Het grote griezelboek
- Monsters en paleizen
- Sprookjes van Andersen
- Het verhaal van de drie biggetjes
- De Grote Gevaarlijke Grompel
- Het monsterbonsterboulderboek
- Het kleurenmonster
- Kolletje & Dirk Gruwelijk eng!
- De griezels
- Het geheim van het spookhuis
- Bang voor een Eng?
- De verschrikkelijke verhalen van het zwarte schip

Hieronder een voorbeeld van de miniles behorende bij het boek *De Gruffalo*

Op Pinterest staan ook ontzettend veel leuke ideeën voor *The Gruffalo*

Ideeën interactief voorlezen de Gruffalo

In de onderbouw werken de [mini leeslessen](#) anders. Het draait vooral om het gesprek met kinderen en een groot deel om begrijpend luisteren. Dit bereik je het beste door het boek interactief voor te lezen. Daarbij blijft het belangrijk om met kinderen in gesprek te gaan en de juiste vragen te stellen. Enkele **interactieve vragen** bij het boek de Gruffalo zijn:

- Zou muis mee naar huis gaan met Vos?
- Noem (voordat het boek dit verklapt) 3 uiterlijke kenmerken van de Gruffalo? Hoe ziet hij eruit?
- Zou muis mee naar huis gaan met Uil?
- Noem nog 3 uiterlijke kenmerken van de Gruffalo?
- Zou muis mee naar huis gaan met Slang?
- Noem nog 3 uiterlijke kenmerken van de Gruffalo?
- Lees tot het stukje 'Gruffal.....O!' voor. Wat zou muis zien?
- Wat zou er nu gaan gebeuren met muis nu de Gruffalo echt bestaat?
- Waarom vlucht de Slang?
- Waarom vlucht de Uil?
- Waarom vlucht de Vos?
- Waarom vlucht de Gruffalo?

Woorden die goed behandeld kunnen worden bij dit boek om de **woordenschat** te vergroten:

- Met behulp van de tekeningen: slagstanden, vlijmscherpe tanden, knarsende kaken, eeltige knieën en gifgroene wrat.
- Door de woorden voor te doen: knarsende kaken.

Enkele **lesideeën** bij het boek de Gruffalo zijn:

- Laat de kinderen het verhaal navertellen met behulp van een Storywheel. [Klik hier](#) voor de download. Hij is wel in het Engels, maar zet hem in elkaar en de kinderen kunnen met behulp van dit wiel het verhaal zo navertellen.
- Het boek is in rijm geschreven. Laat de kinderen dit invullen. Lees dus steeds 2 zinnen voor en laat het laatste woord weg, de kinderen mogen deze dan rijmend invullen.
- Bespreek het spreekwoord 'Wie niet sterk is moet slim zijn'. Wat betekent dit? Hoe doet muis dit? Hoe zou je dit zelf kunnen doen?
- Maak een verteltas bij dit boek. Wat kun je met een verteltas? Kinderen nemen een verteltas mee naar huis waardoor zij thuis met ouders in gesprek gaan over het prentenboek. Verder kunnen er allerlei materialen inzitten die aansluiten bij het boek om de woordenschat, taalvaardigheid en/of rekenvaardigheid te vergroten. [Klik hier](#) en hier voor schijfpatronen bij het boek. Memory is erg leuk voor in de verteltas. Klik hier voor memory [1](#), [2](#), [3](#), [4](#) en [5](#). Via Google afbeeldingen kun je allerlei 'Gruffalo kralenplanken' vinden. Klik hier voor een werkblad om de cijfers op volgorde te zetten. Klik hier voor woordkaarten [1](#) en [2](#). [Klik hier](#) voor een praatplaat bij het boek. Dit zijn voorbeelden voor in zo'n verteltas, uiteraard kun je zelf helemaal los gaan hiermee.
- Bij het boek is ook een lied geschreven. [Klik hier](#) om dit lied in Youtube te openen.

Lesideeën bij de kinderboekenweek 2017:

Deze ideeën worden geregeld aangevuld.

- ⇒ Open de kinderboekenweek schoolbreed waarbij collega's vertellen over hun angsten. Vervolg dit in de klas met een kringgesprek.
- ⇒ Start met een kringgesprek, welke angsten hebben kinderen?
 - Laat ze hierover vertellen/schrijven/tekenen.
- ⇒ Ga in gesprek met de kinderen over bang zijn voor het slapengaan.
 - Bedenk met de klas wat voor hen werkt om de monsters weg te jagen en maak dit met ze. Je kunt eventueel ook dromenvangers voor de nachtmerries maken.
 - Vroeger, als ik 's avonds bang was voor monsters onder het bed, sprayde ik samen met mijn moeder altijd monsterspray op de deuren. Dit betrof een lege spuitfles, waar allerlei plaatjes van monsters op geplakt waren. Daarin zat water met een beetje parfum. Dit sprayden wij op de deurkozijnen, zo konden de monsters mijn kamer niet in.
- ⇒ Vertel een spookverhaal.
 - Vertel het verhaal uit je hoofd, dit werkt beter dan voorlezen.
 - Voeg echte elementen toe, hierdoor wordt het verhaal spannender.

Zo vertelde ik op kamp over waarom ik geen contact met mijn vader heb (gebaseerd op dit verhaal)... "Ik ben hem als meisje van een jaar of 10 een keer na bedtijd gevolgd. Bij het adres waar hij heenging stond hij me op te wachten. Deze avond mocht ik zien wat hij toch altijd deed... Aan de ene kant van de kamer zaten 3 bange kinderen op de bank. Een voor een werden ze door mijn vader en zijn collega's op een soort dokterstafel gelegd. Een naald ging in hun ogen en zoog het leven uit de gillende kinderen. Mijn vader legde uit dat ze op zoek waren naar een manier om het eeuwige leven te kunnen bezitten. Toen hij klaar was met de drie kinderen draaide mijn vader zich om naar mij en zei: 'Nu ben jij aan de beurt, Ingrid.'

Op dit moment waaide de rook van het kampvuur in mijn ogen en dachten de kinderen ook nog dat ik moest huilen, het was echt gruwelijk eng! Tot ze doorkregen dat het een spookverhaal was, hilarisch!"
 - Een speciaal geluid, zoals geklop op een tafel, maakt dat de kinderen bij dit geluid opschrikken.
 - Maak het donker, eventueel met een zaklamp onder je gezicht.

Bekijk [hier](#) enkele ideeën!
 - Laat de kinderen zelf een spookverhaal schrijven. Het is leuk als ze hierbij een prijs kunnen winnen. Koop of maak daarvoor iets als een bril, een pen of medaille, het liefst goudkleurig. Spuit de prijs met goudspray of maak t van goudkleurig papier.

- ⇒ Maak griezelige versiering voor in de klas. Ga bijvoorbeeld aan de slag met zwart papier op de ramen of maak van een melkpak een spookhuis (zie Pinterest en zo).

- ☞ <http://homesthetics.net/42-super-smart-last-minute-diy-halloween-decorations-to-realize/>
- ☞ <https://www.youtube.com/watch?v=uoT7RcD4MCI>

- ⇒ Aan de slag met techniek? Laat de kinderen een griezelige attractie/spookhuis maken waarbij iets moet kunnen bewegen.

Christelijke kinderboekenmaand

Mocht je zelf of vanuit het geloof niks met verzonnen griezels hebben, dan kun je je inspiratie vinden bij de [Christelijke Kinderboekenmaand](#) die gedurende de maand oktober plaatsvindt.

Het thema van 2017 is *Bibbers in je buik*.

En het Motto is: *Je hoeft niet bang te zijn, want God is bij je.*

Monsters in je hoofd

Ben jij wel eens bang
voor oorlog en voor doodgaan en voor brand?
Dan zie je het journaal,
de vlammen, het kabaal
en hele enge foto's in de krant

Dan krijg je
Monsters in je hoofd
waar je heel erg bang van wordt
als je ze gelooft...
hele enge monsters in je hoofd

Ben jij wel eens bang
voor draken en voor spoken in de nacht?
Luister wat ik zeg:
Ik jaag ze voor je weg
Een grote engel houdt bij jou de wacht

Ik ken de
monsters in je hoofd
weet je dat ze vluchten
als jij in Mij gelooft?
al die enge monsters in je hoofd

Elly Zuiderveld

Van de site van JUF MILOU

<http://www.juf-milou.nl>

♥ Juf Milou is zo vriendelijk geweest om werkboekjes voor de klassen 1 tot en met 6 te maken met betrekking tot dit thema. Ieder boekje heeft ongeveer 15 pagina's met werkbladen, puzzels en kleurplaten!

Klik per klas (groep) op - thema werkboekjes -, dan vind je alle werkboekjes.

griezel boekje

griezel boekje

griezel boekje

griezel boekje

Van de site van JUF SHANNA

<http://www.jufshanna.nl/category/griezelen/>

♥ En ook juf Shanna heeft leuke werkboekjes voor de eerste en tweede klas.

Van de site van KUNSTGEBOUW

<http://www.kunstgebouw.nl/index.php/nieuws/655-creatieve-lesideeen-kinderboekenweek-2017>

Kunstgebouw biedt weer een aantal leuke creatieve lesideeën aan binnen dit thema voor kleuters tot en met de zesde klas! Bij elke les staan suggesties voor kinderboeken, gedichten of liedjes die bij de opdracht aansluiten. De leerkracht kan natuurlijk ook met eigen materiaal werken.

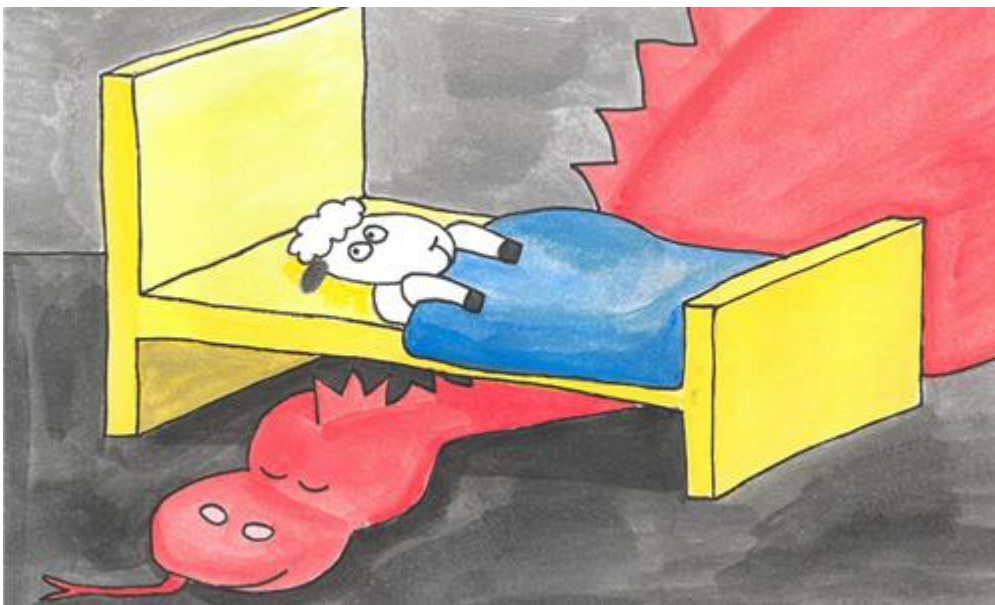
Afbeelding groep 1 en 2 | Spannende geluidenbos

Afbeelding groep 3 en 4 | Monsterbehang

Afbeelding groep 5 en 6 | Lieve griezel

Afbeelding groep 7 en 8 | Fabeldieren

- Neem zelf een kijkje op deze website en zie hoe uitgebreid de lesideeën staan beschreven.

Van de site LEESPLAN

<https://www.leesplan.nl/sites/default/files/leesplan/1707101%20DEF%20Lessuggesties%202017.pdf>

Op deze site staan heel veel lessuggesties bij bekroonde kinderboeken, topboeken en voorleesboeken voor klas 3 t/m 6. Waarschijnlijk is de meerderheid van de gebruikte boeken onbekend of niet bij BNA verkrijgbaar.

Toch daag ik u uit om deze lessuggesties te bekijken, wellicht kunt u de ideeën toepassen op andere boeken. Ook laten ze zien hoe een boek gebruikt wordt, welke informatie er allemaal uit een boek gehaald kan worden om als lesmateriaal te dienen.

Van de site van RIAN VISSER

Hieronder zie je de gratis **digibordlessen** van Rian Visser. Deze zijn te vinden op haar website <http://www.rianvisser.nl/kinderboekenweek/>

De lessen zijn ook op PDF down te loaden:

<http://www.rianvisser.nl/downloads/SchrijfEenSpannendVerhaal.pdf>

<http://www.rianvisser.nl/downloads/GemeneFigurenInKinderboeken.pdf>

Veel plezier ermee!

Illustraties in kinderboeken

Leerlingen tekenen bij het nieuwe fantasieverhaal *Gruwelijk eng*.
Voor de middenbouw en bovenbouw.

[Download de les.](#)

Gemene figuren in kinderboeken

Leuke en spannende lessuggesties rondom het them monsters en gemene figuren.

Voor de middenbouw.

[Download de les.](#)

Schrijf een spannend verhaal

Combineer het lezen van spannende boeken met het schrijven van een spannend verhaal! Deze les helpt de leerlingen stap voor stap op weg.
Voor de bovenbouw.

[Download de les.](#)

Kinderboekenweek Quiz Leuke

introdactie op de Kinderboekenweek.
Volgt eind september.

Pinterest en zo

Grote en kleine spoken

www.kinderfeest.nu/Spook-decoratie

Wil je voor Halloween of voor een griezelfeestje leuke/enge spookjes zelf maken? Probeer dan eens deze leuke spoken. Leuk om te doen en lekker makkelijk!

Wat heb je nodig:

- een wit laken of andere witte stof
- stiften
- een ballon of foambal
- naaigaren

Knip het laken in een vierkante lap. Bepaal het midden van de lap en pak de lap hier op. Knip voorzichtig een klein puntje van de lap op het plekje waar je het vast hebt gepakt (het midden). Dit gaatje wordt de bovenkant van het spook. Teken op de lap een griezelig gezichtje (houdt rekening met de bepaling van het gezichtje, dit is afhankelijk van de grootte van de ballon). Blaas de ballon op en leg deze onder de lap. Doe het knoopje van de ballon door het gaatje in de lap en knoop het touwtje via de bovenkant van de lap om het knoopje van de ballon. Knip de onderkant van de lap in stroken (geeft een iets enger effect).

Mini spookjes

Met een lolly als hoofd of een stokje met een foamballetje. In plaats van een lapje stof zijn ook stevige witte servetjes te gebruiken, elastiekje erom en klaar ben je. Heel makkelijk en super cute!

<http://www.welke.nl/photo/sinas/Erg-leuke-spook-traktatie-makkelijk-te-maken-Van-style-my-party-nl.1380533724>

Spookje marionette

<http://hanginghouses.blogspot.nl/2013/03/spookje-marionet.html?m=1>

Poppenkastpoppen fascineren me, ze lijken echt te leven. Maar wat me nog meer fascineert zijn marionetten, ze bewegen als echte wezens op een heel geheimzinnige manier. En wat is nu het meest geheimzinnige wezen? Een spook natuurlijk! Bovendien nog heel gemakkelijk ook om te maken, geen armen geen benen, dus dat is goed te doen!

Marionet spookje

Wat heb je nodig:

- Een prop papier, balletje of dot watten
- Stukje witte stof of vilt
- 1 Stokje
- Naald en draad, nylongaren of vissersdraad
- Schaar
- Zwarte stift

Hoe doe je het:

1. Leg het balletje, propje of de watten in het midden van het lapje.
2. Rijg met een witte draad een ruime cirkel er om heen. Trek de draad een beetje aan, maar niet helemaal en zet de draad goed vast.
3. Teken of borduur het gezicht op het spookje. Je weet wel, grote, holle ogen en een griezelige mond
4. Maak een nylon of andere bijna onzichtbare draad vast aan het puntje van het hoofd.
5. Knoop het draadje dat je aan het hoofd hebt vast gezet aan het midden van de stok, zodat er tenminste 20 cm afstand tussen hoofd en stokje zit.
6. Maak een paar cm van de uiteinden van het spookje een draad vast en knoop die aan de uiteinden van de stok. Pas eventjes hoe de houding van het spookje het leukste is.
7. En dan oefenen hoe je hem zo griezelig mogelijk laat bewegen!

<http://www.welke.nl/photo/wendyvwy/Spookvoetjes-Leuk.1361132744>

Een ouwe gouwe, maar t blijft leuk en het past helemaal bij dit thema.

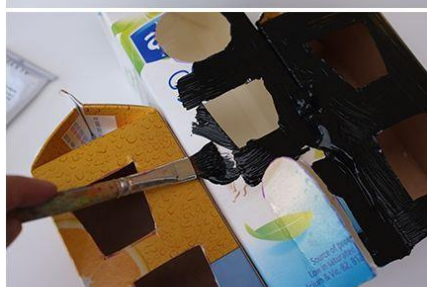
<http://www.welke.nl/photo/endetjes/leuk-om-met-halloween-aan-de-voordeur-te-hangen-Ballonnen-met-glow-in.1385929866?>

Ballonnen met glow in de dark sticks erin en met een zwarte stift het gezichtje erop getekend.

tekenenenzo.blogspot.nl

Op de blogspot *Tekenen en zo* staan onder het thema Halloween(14x) en Fantasiefiguren(1x) leuke tekenlessen met verschillende materialen en technieken.

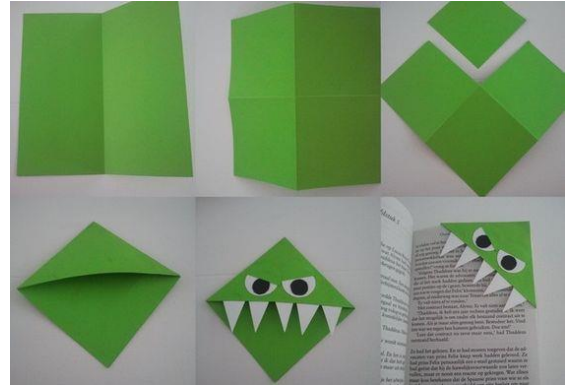
monsters

watercolour blow art

Adventure-in-a-Box.com

www.welke.nl/photo/MIKS1976/Boekenmonster-stap-voor-stap-Leuk-om-met-de-kinderen-te-maken.1382426665

<https://nl.pinterest.com/pin/254453447676169068/>

<http://www.nazia.nl/?p=1100>

Op het internet (via Google images) staan er heel wat spinnenweb-knutsels: met spijkertjes, uit stof geknipt en de ene wat moeilijker dan het andere, dus genoeg variatie voor verschillende leerjaren.

www.jeknutseleikwijt.nl/Herfst%20knutsel%20Spinneweb

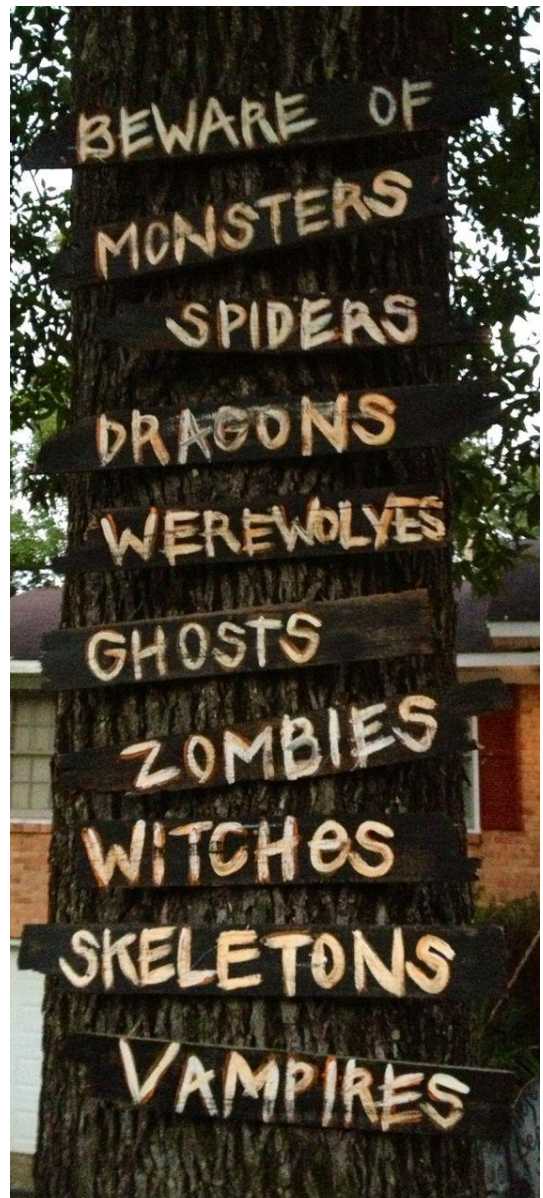
Fantastische activiteit in combinatie met een Kennis Der Natuurles over het skelet 💀

jamestownart.blogspot.com/2014/10/skeletons.html

Zoek op Google images of op Pinterest voor aanvullende ideeën en informatie met betrekking tot skeletten.

Schrijf de woorden in het Nederlands op, laat de kinderen de woorden naar het Engels of een andere taal vertalen. Gebruik zwart karton, witte en een beetje rode verf voor een bloederig effect! Leuk om de klas of de ingang van de school mee te versieren.

nl.pinterest.com/pin/105201341269147949/

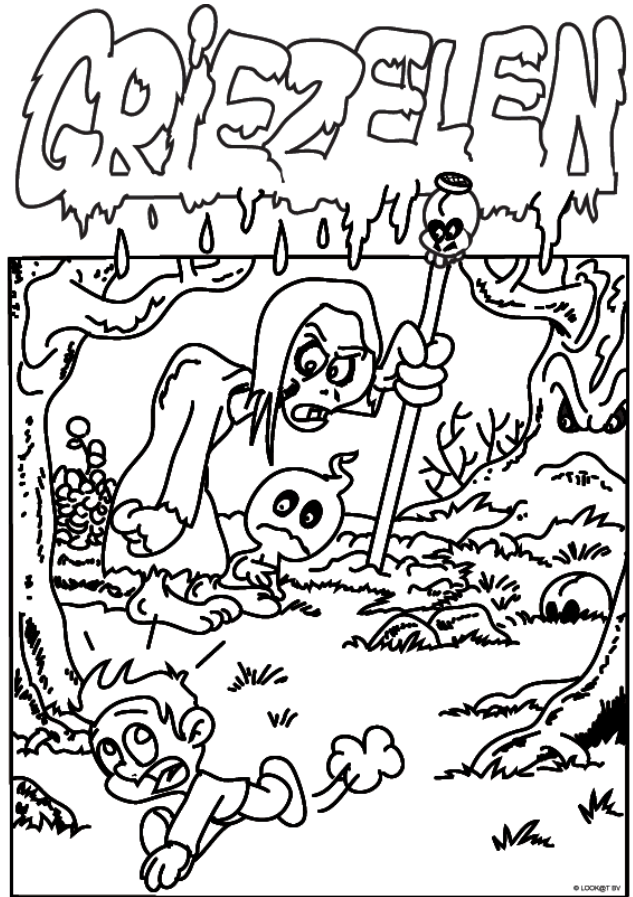

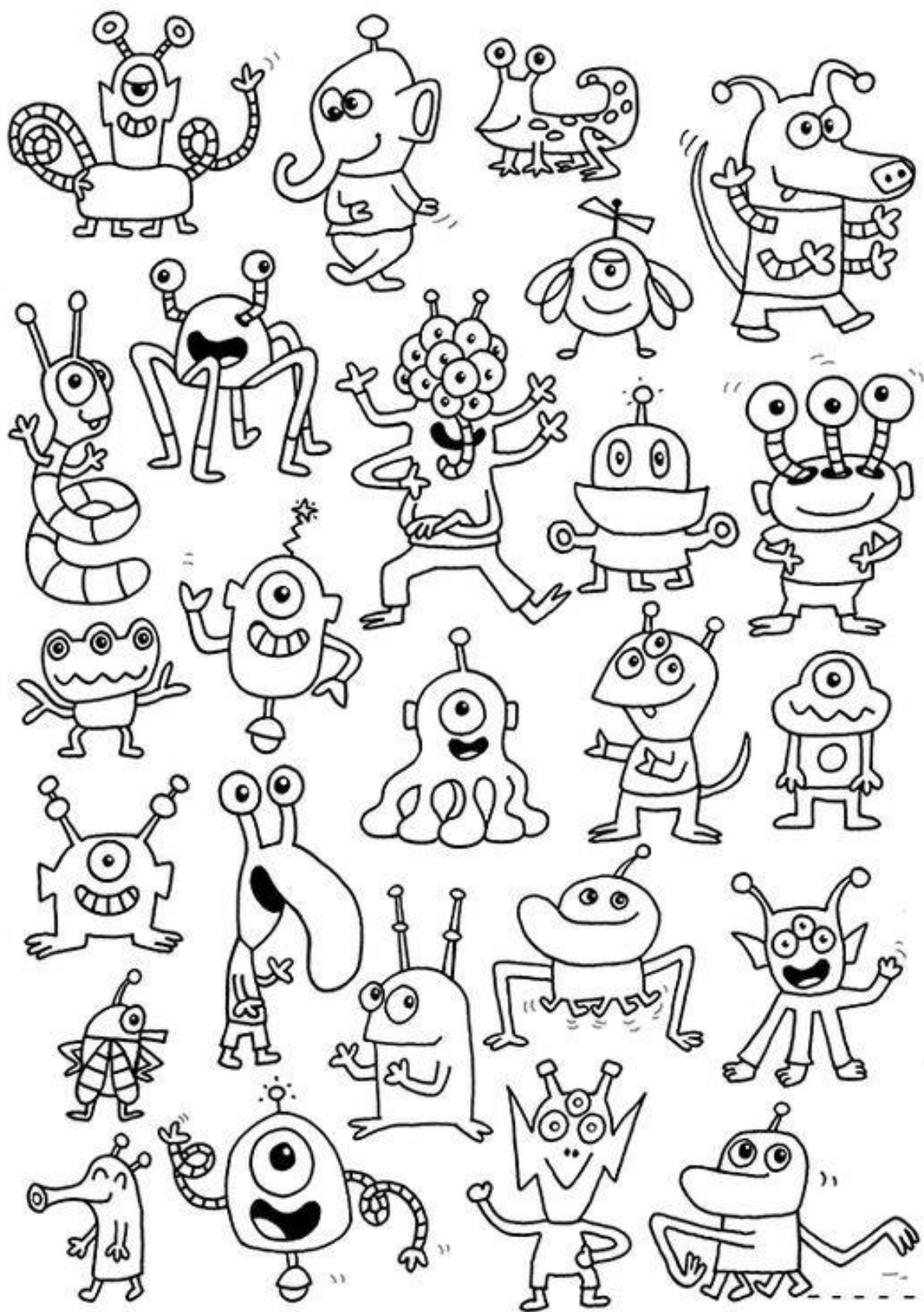
Leuk, zo'n griezelfeest! Nog leuker om dan griezelsnacks en griezeldrankjes te presenteren! Maak ze zelf, laat de kinderen helpen bij het maken of breng handige ouders op 't idee om ze mee te geven. (www.pinterest.com)

Bloederige hotdogvingers &
afgehakte vinger koekjes...

Dessin imprimé sur www.hugolescargot.com.
Pour usage personnel uniquement.

GRIEZELVERHALEN

Verschillende activiteiten bij de verhalen:

- Dramatiseren
- Wie vertelt het verhaal het beste / engste?
- Bedenk een ander einde
- Een creatieve verwerking, met potlood, verf, klei etc.
- Het verhaal bespreken, maak gebruik van 'Higher Level Thinking Questions' (zie reader bij Workshop 1 van Lesa cu Placer)

Op de volgende sites staan korte griezelverhalen, sommige heel kort en andere iets langer.

Deze site bevat verhalen van verschillende landen:

www.beleven.org/verhalen/thema/griezelverhalen

Op onderstaande site zijn er verhalen die direct bruikbaar zijn, maar andere verhalen zullen moeten worden aangepast of kunnen wellicht vertaald worden naar het Papiamentu.

<http://www.1001korte verhalen.nl/griezel-verhalen/>

Hieronder een vrije vertaling van het verhaal 'De toorn van de trol', zodat het verhaal beter te gebruiken is in de hogere klassen van het basisonderwijs.

☞ Hoe ziet dit jaloerse monster eruit?

E monster jaloers

Tin dia cu ora bo ta spierta fo'i soño, ya bo sa caba, bo n' ta bay haci mucho cos awe. Bo ta sinti floho y bo mag, pasobra tur dia bo ta trahando duro. Pero awe no, bo ta drumi un tiki mas, wak buki cu potret di vakantie, papia cu bo friends na telefon.

Bo no tin gana di skirbi, no tin niun tiki inspiracion tampoco. Despues di come bo pizza cu nan a deliver, bo ta wak television, eigenlijk no tin mucho cos interesante. Bo ta zap hopi y por fin tin un pelicula cu zombi, na unda tin hopi sanger y terror. Bo a yega di wak e caba pero bo ta keda wak e toch. Bo cacho Spikey tambe ta bin drumi band'i bo y poco poco bo ta pegando soño riba sofa.

Mita na soño ainda, bo ta sinti cu algo skerpi ta rasca bo cara, bo ta purba wak y cu un wowo habri y e otro cera bo ta wak cu e no por ta bo cacho, e si ta morto na soño. Tambe bo ta haya un holo fuerte y penetrante, esey si por ta di Spikey, e sa puya basta stinki!

Atrobe bo ta sinti e cos skerpi ta rasca bo y bo ta scucha un zonido di halamento di rosea cu slijm. Bo ta habri un wowo pa cer'e di biaha. Ta kico bo a wak? Bo ta habri bo wowonan atrobe, esaki no por ta berdad. E ta masha mahos, cu wowo grandi rondo y djente preto punta den su snuit. E ta muestra un porco salvahe, pero nan ta chikito compara cu e monster aki, e ta grandisimo!

Ay mi mama, un holo horibel ta sali fo'i su boca. Bo kier bira bo cara pero e ta gara bo, su huñanan largo ta primi den bo cabes. Riba su pecho y brasanan tur na lana, bo ta wak varios ulcera habri. Un ril a pasa riba bo lomba. "Bay fo'i djaki!", bo ta grita. E monster ta contesta bo: "Mi no por bay, mi ta biba den bo cabes." E ta hari groseramente.

"Bo ta g-gaña, mi n-no, no a w-wak bo n-nunca, m-mi n' ta co-co-noce bo." bo ta murmura. Pensando cu ta imposibel cu tin un monster asina horroroso ta biba den bo cabes.

E monster ta bin mas cerca, ay mi Dios, e holo ta haci bo stoma bira. Cu un bos masha maligno e ta bisa "Ay si, esey abo ta kere, cu tin bestia tutu, flor cu ta hole dushi, cas grandi, mucha lief, cosnan bunita so ta biba den bo cabes?"

"Awel, AMI tambe ta biba eyden, pero SEÑORA SCRITORA nunca no kier a wak mi." Na e momento cu el a bisa SSScritora, baba berde a sali di su snuit. E baba ta riba bo cabey y bo cara, bo stoma ta bira, bo tin gana di saca.

Na e momento ey, e monster ta gara bo na bo garganta cu su otro pata y e ta bisa: "AWO TA MI TURNO, B'A TENDE?!" Sodo friu di miedo ta core band'i bo curpa, pero b'a compronde si cu E MONSTER TA JALOERS! E tambe kier ta e persona principal den un di bo storianan! Cu wowo cera bo ta contesta poco poco: "Si, sigur cu si, mañan ta bo turno, mi ta priminti bo!" Y diripiente el a somenta.

Bulando fo'i sofa, bo a spanta Spikey cu tabata soñando dushi asina. Bo ta core bay baño pa kita holo, baba y miedo cu awa y habon! Bo boca a bira seco seco, mientrastanto bo ta pensa pa otro biaha no pega soño or abo ta wak pelicula di horor.

MAAK JE EIGEN GRIEZELVERHAAL

Laat de kinderen zelf een griezelverhaal schrijven, individueel, in duo of in groepjes.

Natuurlijk maak je gebruik van WIE – WAT – WAAR kaartjes die de kinderen kunnen inspireren!

De kinderen kunnen (ook) helpen bij het maken van de WIE – WAT – WAAR kaartjes en zelf woorden verzinnen.

WIE	WAT	WAAR
De rare buurvrouw	Een piepende deur	Een oud kasteel
Een vreemde dokter	Loopt mank	Een donker bos
De wiskunde leraar	Gebochelde rug	Een verlaten parkeerplaats
Een mummie	Is verdwaald	Bij de burens thuis
De mensen in een dorp	Heeft een groot litteken	Een gekkentehuis
Een zwarte kat	Een geheime ingang	In een ziekenhuis
Het monster met één oog	Een amulet	Een verlaten eiland
Een weerwolf	Is verstopt	In de jungle
De onbetrouwbare tuin	Heeft magische krachten	In de kelder
De reuzenmieren	Ziet er walgelijk uit	Op een zolder

Woorden die ze op weg kunnen helpen: gillen, schreeuwen, kreunen, huilen, fluisteren, bibberen, trillen, spannend, griezelig, bang, angstig, piepend, eng, etc.

Attendeer de kinderen erop dat een verhaal *een introductie, een probleem en een (grappige?) oplossing* heeft.

Gedicht of lied

In plaats van een verhaal kunnen de kinderen een gedicht of lied schrijven.

Zie hiervoor ook de tips voor het maken van gedichten in het lespakket van 2016.

- Een gedicht hoeft niet te rijmen, maar t mag wel!

OH ZO GRIEZELIG!

Wat zou jij doen als je een monster zou zien,
Wegrennen en vreselijk hard gillen,
Of heel stil blijven en als een rietje staan trillen?

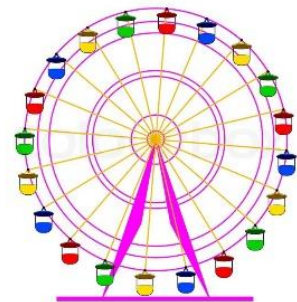
Sommigen vinden spinnen heel erg griezelig,
Kakkerlakken, ratten of grote meeuwen,
Zorgen er voor dat ook ik ga schreeuwen!

Andere dingen zijn ook ontzettend eng,
Bijvoorbeeld een achtbaan die 3x over de kop gaat,
Durf jij daar echt in of is het alleen maar stoere praat?

Dan heb je nog van die enge films met zombies en mummies,
Natuurlijk is het fantasie en helemaal niet waar,
en toch, van die enge geluiden word je helemaal naar!

En wat dacht je van hoogtevrees of kleine ruimtes,
Daar vind jij misschien niets aan,
Maar er zijn mensen die '*nunca den nan bida*'
in een reuzenrad zouden gaan!

Angelique Maduro

Poëzievragen

De basisvragen van Aidan Chambers kunnen ook bij deze gedichten goed helpen om duidelijk te krijgen hoe verschillend een gedicht te beleven is.

■ Wat **vind jij** leuk mooi, goed in dit gedicht?

■ Wat **vind jij** niet leuk of mooi?

Stel nooit de vraag: Wat **is** mooi of lelijk in dit gedicht, want smaken verschillen nu eenmaal.

■ Wat vind je moeilijk of onduidelijk?

■ Zie je een patroon of (bij meer gedichten) verbanden?

Je kunt verder gaan met poëzievragen die ooit opgesteld zijn voor de Draai-Denk-Doe-Schijf voor het programma Lezen gaat voor. Maak er kaartjes van en doe ze in een doosje. Laat een kaartje trekken en de vraag voorlezen. Als een vraag niet van toepassing is, wordt hij weggelegd.

■ Hoe weet je dat dit een gedicht is?

De leerlingen zullen meteen antwoorden: Omdat het rijmt. Is dat zo?

■ Wat is het verschil tussen een lied en een gedicht?

■ Staan er woorden in dit gedicht die je mooi vindt? Welke?

■ Wil je het nog een keer (voor)lezen?

■ Is het een gedicht om langzaam of snel voor te lezen?

■ Is er een moment in dit gedicht dat jij nu voor je ziet? Welk?

■ Staan er woorden in dit gedicht die je niet mooi vindt?

■ Staan er woorden in die je niet kent?

■ Wat is er grappig aan?

■ Zitten er herhalingen in het gedicht? Welke?

■ Kun je iets in dit gedicht noemen dat niet echt gebeurd kan zijn?

■ Wat is het verschil tussen een gedicht en een verhaal?

■ Zie/hoor je in het gedicht klanken die steeds terugkomen?

■ Wat vind jij het belangrijkste aan dit gedicht?

■ Staan er woorden in het gedicht die meer dan een betekenis hebben? Welke?

■ Wil je meer van deze dichter lezen?

GRIEZEL WOORDZOEKER

Een kant en klare woordzoeker, bij het thema griezelen, die in de klas gebruikt kan worden.

a	s	z	v	u	u	u	v	h	a	f	q	b	p	g
r	t	c	i	q	r	o	v	a	q	k	f	h	v	v
s	w	z	i	h	k	d	t	l	d	v	k	k	g	k
p	k	w	m	o	r	m	o	l	e	n	g	e	n	q
o	y	e	m	h	h	c	m	o	o	a	d	r	m	d
o	q	b	h	g	u	s	a	w	l	c	p	k	b	u
k	r	i	z	g	r	p	a	e	c	h	l	h	a	u
b	m	p	o	j	i	i	n	e	t	t	o	o	i	m
o	h	u	o	h	m	n	e	n	w	i	f	f	b	m
h	x	m	m	m	f	i	e	z	d	w	w	r	y	e
o	l	p	c	m	p	h	a	s	e	s	g	j	p	n
m	r	k	l	v	i	o	h	o	u	l	o	c	i	i
i	g	a	f	v	l	e	e	r	m	u	i	s	a	t
c	l	u	l	z	x	r	n	n	n	j	i	g	z	c
z	h	k	z	r	k	k	x	f	k	k	u	t	b	c

Zoek de Woorden:

Nacht	
Maan	
Spook	
griezelig	
Spin	
doolhof	
Mummie	Web
Vleermuis	eng
Kerkhof	pompoeen
HeKS	
<u>HALLOWEEN</u>	

Misschien is het leuker om de kinderen te leren hoe ze zelf een woordzoeker kunnen maken (in combinatie met een rekenles!).

- ☞ Bedenk woorden die met het thema te maken hebben, gebruik bijvoorbeeld de woorden die bij het maken van een griezelverhaal zijn bedacht.
- ☞ Laat de kinderen zelf een tabel maken, van bijv. 10 x 10 hokjes, de grootte van de hokjes zijn 1 cm x 1 cm.
- ☞ Zet deze woorden in een tabel, verticaal, horizontaal en diagonaal.
- ☞ De woorden schrijf je ook onder de tabel.
- ☞ De overgebleven hokjes vul je op met losse letters.
- ☞ Laat ze een titel bedenken en een tekening erbij maken.

Alle griezels op een stokje

g	i	l	l	e	n				
		e							s
			n						p
				g					a
									n
									n
									e
									n
									d

gillen

bibberen

schreeuwen

trillen

kreunen

spannend

huilen

bang

fluisteren

griezelig

Creepy Science Class

Vorbereidingen voor de les:

- ☒ Bekijk eerst de video's en probeer de experimenten uit, zodat je weet wat je kan verwachten!
- ☒ Zorg voor de veiligheid van de kinderen!
- ☒ Houd er rekening dat het een rommeltje kan worden, neem maatregelen!
- ☒ Verkleed je als een 'mad scientist' met een witte jas, flink wat hairspray in je haar en een gekke bril etc.
- ☒ Op het bord staan de experimenten per groep
- ☒ Per groep staan alle benodigdheden klaar (in een bakje)
- ☒ Een werkblad (per groep of individueel) aangepast aan het experiment
- ☒ Laat de kinderen altijd eerst op een werkblad voorspellen wat zij denken dat er zal gebeuren en waarom.

GEEF EEN DEMONSTRATIE

Bijvoorbeeld: baking soda en azijn, voor een special effect kan hier nog afwasmiddel en/of kleurstof bij.

👁 Doe geheimzinnig, want het is ook één van de experimenten in de groepjes!

Zeg bijvoorbeeld: "eerst doe ik een beetje van dit (doe de geheime ingredienten in bakjes of flesjes) en dan een beetje van dat etc. Bewaar de stof die de reactie veroorzaakt voor het laatst.

- ⇒ Verdeel de klas in groepjes, in iedere groep wordt een experiment uitgevoerd.
- ⇒ Je kunt er voor kiezen dat iedere groep een demonstratie geeft of dat de groepjes rouleren.

Voorbeelden van experimenten vind je hier:

<https://www.proefjes.nl/categorie/chemische%20reacties>

Met uitleg, plaatjes, werkbladen etc.

Andere voorbeelden:

chemical reaction!

<http://www.youtube.com/watch?v=IFeceVPm7Do>

<https://creatips.nl/creakids/maak-je-eigen-slijm-met-maizena/>

<http://preschoolpowolpackets.blogspot.com/2012/04/science-experiment-sparkly-explosion.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=iS2vG1o7Op4>

Tips:

- ☛ Gebruik flesjes van ½ liter, doe er alleen ¼ frisdrank in. Gebruik ook minder mentos om zodoende de rotzooi te minimaliseren. Zet er ook een bak onder.
- ☛ Kies bij de cola en mentos test voor water, Mountain Dew
- ☛ en Diet Coke, hierbij zijn de grootste verschillen zichtbaar.

<https://www.pinterest.com/explore/alka-seltzer/?lp=true>

FOBIEËN

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Fobie>

Een fobie (uit het Grieks: angst, vrees) is een psychische aandoening waarbij iemand, om meestal onduidelijke redenen, een overmatige angst ontwikkelt voor specifieke zaken of situaties. Wanneer je angstig bent in of voor een bepaalde situatie waar je normaal gesproken niet bang voor hoeft te zijn, maar toch in paniek raakt, blokkeert of lichamelijke spanningsreacties vertoont, dan heb je een niet-reële angst. Als je dagelijks meer dan twee uur druk maakt over dergelijke panieksituaties dan wordt het een fobie genoemd.

Er worden drie klassen fobieën erkent:

- agorafobie = de angst om een vertrouwde en veilige omgeving te verlaten (durft het huis niet uit)
- sociale fobie = de angst voor alledaagse sociale interacties of gebeurtenissen (bijv. feestjes of vergaderingen)
- specifieke fobie = de angst voor specifieke situaties, objecten of zelfs mensen (bijv. hoogten, onweer, spinnen).

Ook kunnen fobieën worden onderverdeeld naar onderwerpsoort, zoals:

- zoöfobie oftewel dierenfobie (alle soorten dieren, maar meestal ongedierten),
- het natuurtipe (onweer, water, natuurverschijnselen),
- het ziekte- en operatietipe (naaldangst, verwondingsangst, bloedangst),
- het situationele tipe (hoogtevrees, pleinvrees, autorijangst, etc.).

Een uitgebreide lijst staat op deze site: <http://www.angstlijst.nl/angsten>

Hoe een fobie ontstaat, is grotendeels onbekend. In principe kan iedereen een fobie ontwikkelen. Specifieke fobieën zoals de angst voor spinnen ontstaan vaak in de kinderjaren en kunnen spontaan over gaan. Andere fobieën (waaronder sociale fobieën) ontstaan vaak tijdens de adolescentie en jonge volwassenheid. Sommige mensen zijn gevoeliger voor het ontwikkelen van een fobie. Dit heeft voor een deel een genetische basis. Verder zijn mensen met een fobie gevoeliger voor het krijgen van andere fobieën. Fobieën kunnen zich ontwikkelen door associatie met een (traumatische) ervaring. Als iemand bijvoorbeeld een auto-ongeluk meemaakt, kan een fobie voor autorijden ontstaan.

Diagnose en Prevalentie

Een op de vijf mensen krijgt in zijn of haar leven te maken met niet reële angsten zoals hoogtevrees boven op een ladder of een benauwd gevoel in de lift. Bij 1 op de 10 mensen breidt deze angst zich uit tot een fobie.

Hoogtevrees, hoe bedoel je?

Artsen diagnosticeren of er bij de fobie sprake is van:

- hyperventilatie
- paniekaanvallen
- vermijdingsgedrag
- beperking in het functioneren en in de beleving van plezier of geluk

Vermijdingsgedrag is het ontlopen van situaties waarin de angst tot uiting zou kunnen komen. Vermijding kan op de lange termijn voor verergering zorgen. Dit gedrag houdt de fobie in stand.

Het centrale thema bij alle fobieën is: controle.

Bij veel mensen met een fobie is er sprake van schaamte. Gevolg hiervan is dat noodzakelijke behandeling wordt uitgesteld.

Behandeling

Soms kan een fobie spontaan over gaan. Vaker echter is therapie noodzakelijk. Een fobie gaat niet over door wilskracht. Vaak weten mensen dat hun angst irrationeel is.

Gedragstherapie is vaak een doeltreffende methode om op redelijk korte termijn te 'genezen' van een fobie. Gedragstherapie voor een fobie bestaat uit drie aanpakken, waarbij de behandeling telkens bestaat uit herhaalde (exposure) of langdurige (flooding) confrontatie:

Confrontatie met het onderwerp van de fobie gebeurt het best onder professionele begeleiding van een therapeut. De confrontatie met het angstwekkende object vermindert vaak de intensiteit van het angstgevoel (bijvoorbeeld door gewenning) en kan de angst zelfs doen verdwijnen. Het afbouwen van een emotionele lading of spanning heet 'desensitisatie'.

Bij cognitieve therapie zet de therapeut welgemikte vraagtekens bij de negatieve conclusies en aannames over het gevaar dat van het object van de fobie uitgaat. Door de dreiging in twijfel te trekken en onwaar te vinden, kan de angst oplossen.

Vaak wordt medicatie voorgeschreven om de symptomen van angst te dempen, voornamelijk angstmiddelen en antidepressiva. Medicatie versnelt het anders kunnen denken over een fobie, maar vertraagt de uitwerking van technieken voor de vermindering van de emotie.

- *Wanneer er sprake is van irrationele afkeer en/of obsessieve angst voor bepaalde categorieën personen wordt soms ook de term fobie gebruikt, hoewel dit **geen medisch vastgestelde fobie** betreft. Voorbeelden zijn xenofobie (afkeer van vreemden of buitenlanders), homofobie (afkeer jegens homoseksuelen), germanofobie (afkeer jegens Duitsland of Duitsers), islamofobie (afkeer jegens de islam) en gerontofobie (afkeer jegens ouderen).*

Vechten, vluchten of bevriezen

<http://www.onbewuster.nl/vechten-vluchten-bevriezen/>

<http://dfg-utrecht.nl/2017/07/09/stress-en-overlevingsreacties/>

Zoals veel dieren zijn paarden vluchtdieren; als ze bang zijn, rennen ze heel hard weg. Zo snel mogelijk weg van het gevaar. Hier denken ze niet over na, ze vergaderen er ook niet over, ze volgen gewoon hun instinct. **Als ze niet kunnen vluchten dan kiezen ze voor „vechten” of „bevriezen”.** Beide zijn ook reacties op angst. Vechten betekent bij een paard dat het zal steigeren, bijten of trappen (of allemaal tegelijk). Bevriezen is eigenlijk precies wat je denkt dat het is: het paard beweegt helemaal niet meer, het kan niet meer bewegen en is verlamd van angst.

Ook wij mensen hebben de instinctieve reactie om te vechten, vluchten of bevriezen wanneer we angst voelen. In sommige situaties is dat heel duidelijk. In situaties waarin mensen extreem angstig zijn zullen ze letterlijk wegrennen of om zich heen slaan. Bijvoorbeeld wanneer ze fysiek aangevallen worden.

In veel situaties komen deze instinctieve reacties veel subtieler aan het licht. We kunnen onze instincten grotendeels onderdrukken, uit beleefdheid of uit gewoonte. Stel dat je verbaal aangevallen wordt door een collega in een vergadering.

Dan ga je niet meteen op de vuist, toch? En je rent ook niet heel hard de kamer uit. Of wel? Je onderdrukt je instinctieve reactie. Dat doe je niet bewust, je hoeft er niet over na te denken, het gebeurt automatisch (onbewust). Gelukkig maar, anders zouden veel vergaderingen op een complete chaos uitlopen.

Echter, het onderdrukken van deze overlevingsreacties zijn vaak een veroorzaker van stressklachten. Fysieke overlevingsreacties worden in de praktijk veel vaker in werking gezet dan je doorhebt. Wat er in stressvolle situaties of omstandigheden gebeurt, is dat je lichaam zich klaar maakt voor actie: bijvoorbeeld vechten, vluchten of bevriezen. Ons lichaam zich schrap, het start een vechthouding op, maar je houdt je in, omdat je weet dat het niet verstandig is, we blijven vriendelijk praten tegen die ene collega.

Zonder dat je het door hebt, treden er door dit proces allerlei fysiologische reacties op: zoals bijvoorbeeld verhoogde hartslag, ademhaling, aanspanning en verkramping van de spieren. Wanneer je langer in omstandigheden verkeert waarin dit soort reacties getriggerd worden kan dit leiden tot klachten als hoofdpijn of andere fysieke klachten die je meestal niet direct kunt verklaren. Ook verklaart dit het gegeven dat je soms wat langer van slag kan zijn na een gebeurtenis, ook bij iets relatief onschuldigs als een lastig gesprek met iemand.

Behalve dat je het vaak niet direct merkt is een ander lastig punt dat je er ook niet makkelijk direct op kunt ingrijpen. Dit komt, omdat op het moment dat een fysiek overlevingsmechanisme in werking wordt gesteld de hogere denkfuncties uitschakelen. Het verklaart ook waarom je onder stress minder goed kan nadenken en soms wellicht zelfs helemaal dichtklapt.

Dit kan ook gebeuren bij een kind in de klas. De leerkracht of klasgenoot geeft kritiek (valt aan) en het kind klapt dicht. Hij of zij is dan niet meer in staat iets te zeggen: een echte klassieke bevroes-reactie.

Het zijn dezelfde stresssignalen die (hooggevoelige) kinderen laten zien en helaas door veel ouders en leerkrachten maar weinig worden opgemerkt! Kinderen die zich onveilig voelen kijken vaak weg en worden dan toch gedwongen om tijdens bijv. het handje geven iemand recht in de ogen aan te kijken omdat dit anders onbeleefd zou zijn...of ze barsten in woede uit in een voor hun onveilige situatie. Als deze signalen beter bekend zouden zijn, kan je daar als opvoeder zoveel beter mee omgaan en beseffen dat het enkel een manier is om non-verbaal te communiceren wat het kind zelf nog niet onder woorden kan brengen in plaats van het te zien als onwil of "slecht" gedrag!

Hoe je in iemands gedrag op een subtiele wijze de reactie van vluchten, vechten of bevriezen terug kunt zien. Je ziet het niet meteen. Je moet er goed op letten. Als je eenmaal weet waar je op moet letten, zie je ineens dat het heel veel voorkomt. Het is interessant om deze signalen bij anderen te kunnen herkennen. Dit zijn namelijk signalen die angst aangeven. Ze geven dus aan dat iemand zich bang of onzeker voelt. Dit is echter een emotie die vrijwel nooit benoemd wordt. De ander zegt dus niet dat hij zich bang of onzeker voelt, maar is het wel.

Ten onrechte worden deze signalen vaak als weerstand opgevat. Je krijgt het idee dat iemand niet geïnteresseerd is in wat jij te zeggen hebt. Of niet wil meewerken aan je plan. Of gewoon een hekel aan je heeft. En dat is onjuist, want angst en niet onwil ligt aan dit gedrag ten grondslag.

Als je dit aan iemand kan aflezen dan kan je die persoon helpen. Je kan iemand helpen om zich niet meer angstig te voelen of om zich zelfverzekerder te voelen. Je kan iemand dus coachen om zich beter te voelen in die situatie.

Er zijn gigantisch veel kleine signalen die laten zien dat bij iemand het vlucht-, vecht- of bevries instinct optreedt. Je kan hierbij zowel letten op iemands woorden als op de lichaamstaal van die persoon. Het zijn te veel signalen om op te noemen, daarom deel ik de meest opvallende met je.

Top 3 van signalen bij vluchten:

Deze persoon...

- In plaats van antwoord te geven op de vraag praat iemand er omheen of verandert hij plotseling het onderwerp.
- Deze persoon maakt geen oogcontact meer, meestal bewegen zijn ogen snel heen en weer door de ruimte, op zoek naar een vluchtweg.
- Deze persoon leunt achterover in zijn stoel of doet een stapje achteruit. Hij maakt de afstand tussen jou en hem groter en vaak maakt hij zichzelf hierbij kleiner.

Top 3 van signalen bij vechten:

Deze persoon...

- gebruikt veel aanvallende woorden zoals „Ja maar” en „daar ben ik het niet mee eens”.
- kijkt je strak aan en je merkt dat je zelf steeds wegstijgt.
- leunt voorover naar jou toe of doet een stap naar voren naar je toe. Hij/zij maakt de afstand tussen jullie kleiner of zorgt er voor dat jij een stapje naar achter doet.

Top 3 van signalen bij bevriezen:

Deze persoon...

- valt stil of zegt heel lang „euhhhhh”.
- staart, het lijkt alsof hij/zij door je heen kijkt, of door de muur heen kijkt.
- beweegt vrijwel niet meer, de mimiek en lichaamstaal zijn bevroren.

Als je op deze kleine signalen gaat letten bij mensen, kan je aan iemand aflezen wanneer hij zich angstig of onzeker voelt. Je ziet dan de instinctieve reactie van vechten, vluchten en bevriezen. Als je deze signalen bij mensen herkent, kan je hen helpen om zich zelfverzekerder te voelen.

Zo overwin jij je angsten!

http://www.girlscene.nl/p/4132/zo_overwin_je_jouw_angsten

www.girlscene.nl/p/14929/12_tips_om_je_angsten_te_overwinnen

Horror-avond, je kijkt naar een vreselijk enge film... je houdt het kussen al voor je ogen. Het is begrijpelijk dat je tijdens het kijken van zo'n enge film hartstikke bang bent. Maar stel nou dat je zulke angsten hebt in het dagelijks leven. Je hebt slapeloze nachten omdat je een presentatie hebt, durft niet te vliegen of je loopt een blokje om als je een hond ziet... Angsten kunnen je hele leven beheersen.

Leuk is het zeker niet, want hierdoor kun je sommige dingen niet doen terwijl je dat wel zou willen. Er is maar één optie: je angsten overwinnen. Met deze tips word jij je angst de baas. Face your fears!

Allereerst is het super belangrijk om te onthouden dat je hartstikke dapper bent dat je jouw angsten wilt overwinnen. Er zijn veel mensen die toegeven aan hun angsten en jij bent dus echt stoer dat jij er iets aan wilt doen! Iedereen heeft last van angst, dus het betekent niet dat je een watje of een klein kind bent. Het betekent dat je een mens bent! Toch is het tijd om wat te doen aan die angsten, want ze zijn best vervelend.

Accepteer je angst

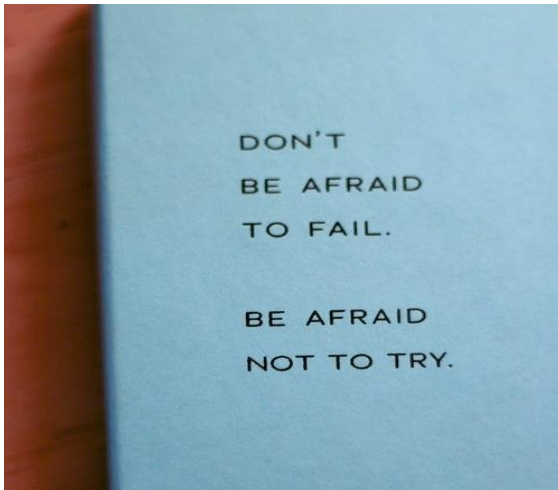
Als angst er niet mag zijn, krijg je vaak een emotie die hiervoor in de plaats komt. Die emotie gebruik je om de angst niet te hoeven voelen. Je kunt bijvoorbeeld boos worden om je angst niet te hoeven voelen. Voorbij angst is er echter geloof en vertrouwen. Vertrouwen, dat je iedere situatie, hoe erg, pijnlijk, schaamtevol of ongemakkelijk ook, kunt overleven. En daar is moed voor nodig. Moed is dan ook niet de afwezigheid van angst, moedig zijn is de angst te voelen en het toch te doen.

**“Het is oké om angstig te zijn. Angstig zijn betekent...
dat je op het punt staat iets heel moedigs te gaan doen.”**

Mandy Hale, *The Single Woman: Life, Love, and a Dash of Sass*

Waar ben je bang voor?

Je kunt geen angst overwinnen als je niet precies weet waar je bang voor bent. Laten we zeggen dat je bang bent om te vliegen. Waarschijnlijk ben jij niet bang voor het vliegtuig zelf, maar je bent bang dat het vliegtuig neerstort of gegijzeld wordt. Het kan helpen om een 'angst-dagboek' bij te houden. Schrijf je gevoel, de situatie en met wie je bent op, als je weer een beetje angstig bent. Op deze manier kun je uitvinden waar jij precies bang voor bent, en zo kun je de angst makkelijker de baas worden!

Face your fears

Als je bang bent voor honden en je er één op straat ziet, dan is je eerste gevoel dat je zo snel mogelijk de andere richting op wil gaan. Toch kun je dit beter niet doen. De enige manier om over je angsten te overwinnen is om te doen waar je bang voor bent. Als je jouw angst elke keer vermijdt, wordt de angst alleen maar groter. Op den duur ben je misschien niet alleen bang voor honden, maar ook voor katten etc. Loop dus langs die hond!

Omarm je angst

Je kunt wel vechten tegen je angst, maar daardoor zal het gevoel niet weggaan. Accepteer dat je bang bent, dan zal je merken dat je al een stuk rustiger wordt. Het is nu eenmaal zo. Het is oké!

Let op je gedachten

Angst kan voortkomen uit de manier waarop je denkt. Sommige mensen denken altijd het ergste. Ben je bang voor een proefwerk? Dat kan komen door je gedachtegang. Je denkt tien stappen verder en gaat altijd uit van 'the worst case scenario'. Ga maar eens na wat er door je hoofd spookt! Als je succes wijdt aan anderen (ik heb de toets gehaald omdat de docent het goed heeft uitgelegd) en falen aan jezelf (ik heb de toets niet gehaald, omdat ik niet goed genoeg heb geleerd), dan gaat het daar al mis. Moet je nagaan hoeveel druk je op jezelf legt! Probeer je bewust te worden wanneer deze gedachten in je hoofd komen en keer deze negatieve gedachten om in positieve. Je kan het wél!

Actie: Stel jezelf deze vraag: "Wat als het (wel) lukt?" Ons brein heeft de neiging om automatisch op een negatief scenario over te gaan. Door een positieve vraag te stellen zet je je prefrontale cortex aan om op een positieve manier naar de situatie te kijken en tot actie over te gaan.

Wees realistisch

Meestal voelt je angst erger dan het in werkelijkheid is. Je hebt vast wel gemerkt dat de tijd vóór de presentatie vele malen enger is dan als je de presentatie aan het geven bent. Houd in je achterhoofd dat de angst niet realistisch is.

Take a break

Zweethanden en een duizelig gevoel... Angst kan niet alleen je gedachten, maar ook je lichaam overnemen. Als je merkt dat het je allemaal te veel wordt, neem dan een break. Loop een blokje om, zet een kopje thee... Laat jezelf weer rustig worden zodat je weer door kunt gaan waarmee je begonnen was.

Visualiseer

Als je merkt dat je angstig wordt, neem dan een rustgevend beeld in je hoofd. Dit kan van alles zijn: een strandwandeling, een ritje op een paard, een rustig bos of een herinnering uit je kindertijd. Laat de positieve gevoelens binnen tot je je weer rustig voelt.

Babysteps

Overwin je angst in babysteps. Maak een lijstje van de minst enge situaties en zet daar tegenover de meest enge situaties. Ben je bang voor rollercoasters? Begin dan met een rollercoaster voor kleine kinderen. Daarna misschien in eentje die niet zo hoog is en geen gekke bochten maakt of over de kop gaat. Als je de situaties hebt 'gerankt', begin dan bij de minst enge situatie, en doe het! Ga dus in die mini achtbaan en niet meteen in de grootste engste achtbaan die er bestaat!

Werk zo je lijstje verder af.

Misschien lijken de eerste dingen wat simpel en makkelijk, maar je zal zien dat je je sterker voelt nadat je deze dingen hebt gedaan. Zo krijg je steeds meer zelfvertrouwen en zal je op den duur zelfs je allergrootste angst aankunnen!

What does't kill you makes you stronger

Wat is het ergste dat er kan gebeuren, is het nu echt zo erg? Als je verdwaalt, dan kun je de route op je telefoon opzoeken of je vraagt aan iemand de weg. Leuk is het natuurlijk niet, maar het is ook niet het einde van de wereld, van elke situatie leer je iets. Je angst overwinnen zal niet je dood betekenen, maar zal je juist sterker maken!

Praat erover

Praten over je angsten is heel belangrijk. Met iemand die je vertrouwt, maar ook met iemand die er verstand van heeft. Als je merkt dat je dagelijks last hebt van angsten, dan raden wij je aan om professionele hulp te zoeken. Het is misschien een grote stap, maar je kan het beter meteen aanpakken voordat het erger wordt. Bovendien zal je merken dat het je enorm kan helpen en je over een tijdje misschien wel vanaf bent!

Life goes on

Veel angsten hebben te maken met het gebrek aan controle hebben. Maar je moet het zo bekijken: eigenlijk kunnen we nergens controle over hebben. Maar je hebt wel controle over hoe jij met dingen omgaat en hoe jij de angst je leven laat bepalen. Je bent sterker dan je denkt en je kunt het aan!

Het kan zijn dat je angst zo groot is, dan je bijvoorbeeld niet meer de deur uit durft te gaan. In dit geval is het aan te raden om professionele hulp te zoeken.

Ook dit jaar is dit lespakket samengesteld ter ondersteuning van de leerkrachten in het primair onderwijs. Hierin vindt u een aantal praktische voorbeelden, werkbladen en ideeën met betrekking van de Kinderboekenweek voor zowel het kleuter- als het basisonderwijs.

Helaas kan niet alles van het internet in het lespakket verwerkt worden, maar u kunt de hierin beschreven websites bezoeken voor meer informatie en de activiteiten kunnen aan een ander leerjaar worden aangepast. Het gaat erom dat u ideeën opdoet waar uzelf mee aan de slag kunt!

Rekening houdend met het feit dat vertalen een tijdrovende bezigheid is, als ook met de instructietaal die op de meeste scholen nog Nederlands is en de uit Nederland afkomstige leerkrachten... is het meeste in dit lespakket in het Nederlands geschreven.

Veel plezier met dit lespakket en de Kinderboekenweek 2017!